

Projekta “Eiropas Kultūras mantojums Turaidā – klātesoši Turaidā” (“European cultural heritage in Turaida – to be present”) īstenošanas pārskats

Projektā plānoto darbību mērķis: īstenojot Eiropas kopienai nozīmīgu izglītojošu pasākumu kopumu, veicināt dažādu kultūras un izglītības institūciju mijiedarbību un sekmēt kultūrizglītības procesus, radīt jaunas kultūras vērtības, līdztekus veidojot draudzīgu un pozitīvu saziņu ar sabiedrību, kas vienlaikus ir saturiski bagāta un izzinoša, tomēr vienkārša un nepiespiesta.

Plānotais:

1. **Jauna izglītības platforma** – digitāla vietne bērniem un jauniešiem. Tīmekļvietni plānots regulāri papildināt ar jaunu saturu.
2. **Sadarbība ar Siguldas novada izglītības iestādēm**, testējot sabiedrības vajadzības un veidojot atgriezenisko saikni ar bērniem, jauniešiem, vecākiem un skolotājiem.

Uzdevumi:

- 1) popularizēt, sekmēt bērnu un jauniešu izpratni par kultūras mantojumu, rosināt to izmantot jaunu prasmju apgūšanai – darīt to aizrautīgā un rotaļīgā veidā;
- 2) veicināt ilgtspējīgu sadarbību; nodrošinot plašas līdzdalības iespējas tīkloties starp dažādām kultūras un izglītības institūcijām un dažādām sociālām iedzīvotāju grupām, paplašināt iesaistīto mērķauditoriju loku, nodrošinot atbildīgu partnerību;
- 3) nodrošināt kultūrvēsturisko resursu pieejamību bērniem un jauniešiem – gan klātienē, gan neklātienē – jaunradītā vietnē bērniem un jauniešiem (arī TMR vietnes sadaļā);
- 4) radīt interesi par dizainu un tehnoloģijām, rodot jaunus, mūsdienīgus dizaina risinājumus, balstītus vēsturē un kultūras mantojumā;
- 5) rosināt ideju īstenošanai izvēlēties piemērotas tehnikas un materiālus, – rosināt dabisku materiālu izmantošanu – koku, akmeni, mālu, ādu u.c.;
- 6) veicināt publicitāti, veicot procesu dokumentēšanu foto, video;
- 7) veicināt kultūras tūrismu
- 8) rosināt interesi un attīstīt sabiedrības izpratni par Eiropas Savienības vērtībām, stiprināt piederības sajūtu Eiropas kopējai telpai, veicināt ideju praktizēšanu pasākumos un virtuālajā vietnē.

Projekta ietvaros īstenotās aktivitātes

N.p.k.	Laiks	Darbība
1.	2024. gada jūlijs – izstāde turpinās 2025. gadā	Logo metu konkurss “Turaidas pilij 810”. Konkursa mērķis – iesaistot bērnus un jauniešus, izstrādāt logo metu pasākumu ciklam “Turaidas pilij 810”; pasākumu cikla sagatavošanā iesaistīt plašāku sabiedrību. Mērķauditorija – bērni un jaunieši vecumā no 5 līdz 19 gadiem, kopumā tika saņemti 46 darbi, no kuriem izveidota brīvdabas izstāde 5 lielformāta stendos Siguldas pilsētas centrā pie novada iedzīvotāju Pakalpojumu centra un Siguldas novada Jaunrades centra
2.	2024. gada jūlijs – augusts	Darbnīca “No kā būvēta Turaidas pils”. Mērķis – radīt bērniem un jauniešiem interesi par Turaidas pils vēsturi. Mērķauditorija: 20 Siguldas novada Jaunrades centra Arheoloģijas, keramikas un tehnoloģiju pulciņu bērni. Sadarbība ar Turaidas muzeja pētniekiem – bērni, izmantojot pils plānu, no keramikas veidoja

		pils nocietinājumus, 3D tehnikā printēja torņus. Rezultāts – makets, kuru var izmantot vairākkārt.
3.	2024.gada jūlijs – izstāde turpinās 2025. gadā	Konkurss “Turaidas pilij 810. Viduslaiku karogi”. Konkursa mērķis – aicināt skolēnus reflektēt par tēmu – Turaidas pils gadsimtu vēsture. Uzdevumi: iepazīties ar heraldikas vēsturi; attīstīt jaunrades prasmes; rosināt interesi par novadpētniecību. Mērķauditorija: Siguldas novada mākslu un mūzikas skolu audzēkņi – Mākslu skolas “Baltais flīgelis”, Inčukalna Mūzikas un mākslas skolas, Krimuldas Mūzikas un mākslas skolas, Mālpils Mūzikas un mākslas skolas, Maijas Pīlāgas Lēdurgas mākslas skolas audzēkņi vecumā no 9 līdz 18 gadiem, iesaistīti 70 skolēni. Labākie darbi tika nodrukāti un izmantoti kā baneri Turaidas pils pagalmā, darbi eksponēti izstādē galvenā torņa 4. stāvā. Turaidas muzejrezervātā tika uzņemtas vairākas skolēnu grupas – iepazīstinātas ar muzeja krājumu un ekspozīcijām
4.	2024. gada augusts – izstāde tiek eksponēta skolās 2025. gadā	Eseju konkurss “Brīvības ceļš”. Konkursa mērķis – aicināt skolēnus domāt, izzināt un paust savas sajūtas par tēmu BRĪVĪBA. Uzdevumi: veicināt diskusijas un paust personisku viedokli; attīstīt jaunrades prasmes; sekmēt skolēnu izpratni par brīvību kā vērtību; aicināt iepazīties ar TMR krājuma vērtībām. Mērķauditorija: Siguldas novada izglītības iestāžu 7.-12.klašu skolēni. Piedalījās 18 Siguldas Valsts ģimnāzijas audzēkņi. Mākslas darbu kopijas un fragmenti no skolēnu darbiem eksponēti izstādē TMR un 2025. gadā – ceļojošajās izstādēs Siguldas 1.pamatskolā un Siguldas Valsts ģimnāzijā
5.	13.09.2024.	Paneldiskusija Eiropas Kultūras mantojuma dienu ietvaros – “Turaidas muzejrezervāts – atvērta un pieejama kultūrtelpa mācībām un jaunradei.” Diskusijā piedalās psiholoģe Diāna Zande, Siguldas novada bibliotēkas direktora vietniece Iveta Hamčanovska un Bibliotēku informācijas speciālists novadpētniecības darbā Ieva Kokareviča, Siguldas pilsētas vidusskolas inženierzinību skolotājs Pēteris Kaļva un Siguldas Tehnoloģiju izglītības centra direktors Edgars Bajaruns. Galvenā mērķauditorija – Siguldas novada izglītības iestāžu pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogi (bērnu vecumposms: 5-6 gadi) un sākumskolas pedagogi (1.-6.klase); TMR sadarbības partneri, skolēnu vecāki – kopumā 41 dalībnieks. Veikta dalībnieku aptauja. Diskusijas ieraksts pieejams šeit: https://www.youtube.com/watch?v=kl8GcJAd9AI ; Publikācijas muzeja Feisbuka vietnē: https://www.facebook.com/share/1AJopkPmsC/ ; https://www.facebook.com/share/15hjpk89s/
6.	2024. gada oktobris – 2025. gada marts	Eseju konkurss “Dainu kalns. Vai kanona vērtība?”. Konkursa mērķis – aicināt skolēnus domāt, izzināt un paust viedokli par tēmu “Latvijas kultūras kanona vērtības.” Uzdevumi: iepazīties ar Latvijas kultūras kanona vērtībām; izvērtēt to, vai Latvijas kultūras kanons papildināms ar jaunām sadaļām; iepazīties ar informāciju par Dainu kalnu, tā tapšanas un attīstības vēsturi; tēlnieku Induli Ranku; Atmodas laiku; par dažādajiem Dainu kalnā organizētajiem pasākumiem; veicināt pētniecības darbu; veicināt diskusijas un paust personisku viedokli; attīstīt jaunrades prasmes; sekmēt skolēnu izpratni par kultūras vērtībām; aicināt iepazīties ar TMR

		krājuma vērtībām. Mērķauditorija: Latvijas izglītības iestāžu 7.-12. klašu skolēni. Saņemtas 18 esejas. Eseju fragmenti tiks izmantoti, sagatavojot izstādi Siguldas novada bibliotēkā 2025. gada jūnijā
7.	2024. gada oktobris – 2025. gada marts	Konkurss “Klātesoši Turaidā – Turaidas suvenīrs”. Konkursa mērķis – aicināt Latvijas izglītības iestāžu skolēnu mācību uzņēmumos; dizaina un tehnoloģiju programmās; profesionālajā ievirzē un interešu izglītībā iesaistītos skolotājus un skolēnus būt klātesošiem Turaidā – radīt jaunas lietas, iedvesmojoties no Turaidas muzejrezervāta vides, krājuma priekšmetiem un stāstiem; reflektēt par tēmu TURAIDAS SUVENĪRS, radot idejas jaunu suvenīru izgatavošanai. Suvenīru izveidē ņemt vērā kultūras mantojuma un kultūras izpausmju mijiedarbību ar inovatīviem tehnoloģiskiem risinājumiem. Uzdevumi: veicināt interesi apmeklēt Turaidu; iepazīties ar Turaidas vēsturi un kultūrvēsturisko mantojumu – rosināt ierosmes avotam izmantot kultūras mantojumu; veicināt pētniecības darbu; attīstīt jaunrades prasmes; sekmēt skolēnu izpratni par kultūras vērtībām; radīt interesi par dizainu un tehnoloģijām, radot jaunus dizaina risinājumus; veicināt ilgtspējīgu sadarbību; veicināt publicitāti, veicot procesu dokumentēšanu foto, video. Mērķauditorija: skolēni vecumā no 7 līdz 19 gadiem. Aicinājums piedalīties bija ievietots arī Latvijas Nacionālā Kultūras centra mājaslapā: https://www.lnkc.gov.lv/lv/dazadu-rikotaju-konkursi-maksas-joma Turaidas muzejrezervātā tika uzņemtas vairākas skolēnu grupas – iepazīstinātas ar muzeja krājumu un ekspozīcijām. Tika iesūtīti 46 video no visas Latvijas izglītības iestādēm, – labākie tiks ievietoti mājaslapā www.atklajturaidu.lv Publikācija muzeja Feisbuka vietnē: https://www.facebook.com/share/16G9wWu8Xe/
8.	2024. gada novembris – 2025. gada janvāris	Video “Atklāj Turaidu” un “Dainu kalns” scenāriju izstrāde, filmēšana sadarbībā ar SIA “Colortime”, procesā iesaistot 8 Siguldas Valsts ģimnāzijas skolēnus. Video iekļauti www.atklajturaidu.lv un tiks izmantoti mājaslapas un projekta reklāmai
9.	2024. gada novembris – 2025. gada marts	Skolotāju metodisko darbu izstrāde: “Ilgtspējīgu modes produktu izgatavošana, virzīšana tirgū”. Siguldas pilsētas vidusskolas labās prakses piemērs, autors: Siguldas pilsētas vidusskolas inženierzinību skolotājs Pēteris Kaļva. 53 stundu kurss tiek papildināts, smeloties iedvesmu Turaidas muzejrezervāta krājumā un ekspozīcijās. Skolēni pēta vēsturiskos tekstilizstrādājumus un rotas, instrumentus, kurus izmantoja senie lībieši, darinot savus apģērbus un rotas. Iepazīstas ar TMR izdoto grāmatu “Karaļa pilsētas Rīgas – Vidzemē – godātās rātes atjaunotais kāzu un apģērbu nolikums”. Grupu projekta darbā izvēlas zemas precizitātes prototipus, baltoties uz ievāktu informāciju TMR krājumā un ekspozīcijās. Metodiskais darbs ievietots mājaslapā www.atklajturaidu.lv Aprobācijā iesaistīti Siguldas pilsētas vidusskolas 11. klašu skolēni. https://www.facebook.com/share/161XJ7bg2h/

		2. “Nevardarbīgā pretošanās. Turaidas piemērs – Dziesmotā revolūcija un Dainu kalns.” Autore: Siguldas Valsts ģimnāzijas vēstures skolotāja, Siguldas novada vēstures un sociālo zinību metodiskās apvienības vadītāja Inese Berga. Metodiskais materiāls atbilst sasniedzamajiem rezultātiem Sociālās un pilsoniskās jomas standartā 10.-12.klasei. Metodiskais materiāls izmantojams šādos mācību priekšmetos: sociālās zinības un vēsture. Tēma – Sociālās attiecības un identitāte. Vēsture. Tēma – Latvijas valstiskums starp demokrātiju un totalitārismu. Vēsture. Tēma – Sociālās grupas un identitāte. Metodiskais darbs ievietots mājaslapā www.atklajturaidu.lv Aprobācijā iesaistīti Siguldas Valsts ģimnāzijas 12. klašu skolēni. 3. “Dainu kalns – iedvesmas avots skolēnu jaunradei”. Autore: Garlība Merķeļa Lēdurgas Mākslas skolas skolotāja Sandra Zaķe. Mērķi: veicināt skolēnu izpratni par Turaidas muzejrezervāta brīvdabas ekspozīciju – Dainu kalns un tās nozīmīgumu Latvijas kultūrvēsturē; attīstīt izpratni par latviešu tautasdziesmu nozīmi; izpētīt tēlniecības objektus, veicināt jaunradi. Materiāls 5.-9.klašu skolēniem, aprobēšanā iesaistīti Lēdurgas Mākslas skolas audzēkņi, materiāls vēl tiks rediģēts un pēc tā rediģēšanas tiks ievietots mājaslapā www.atklajturaidu.lv
10.	2024.gada augusts – 2025. gada marts	Sadarbība ar Siguldas novada pašvaldību un Siguldas novada izglītības metodiskajām apvienībām: 1) 28.08.2024. Siguldas Mākslu skolā “Baltais Flīģelis” – dalība ar ziņojumu Latvijas Nemateriālā Kultūras centra organizētā konferencē (vairāk nekā 200 dalībnieku no Latvijas profesionālās ievirzes un profesionālajām vidusskolām; 2) 29.08.2024. Siguldas Valsts ģimnāzijā – dalība ar ziņojumu Siguldas novada skolotāju Zinību dienas konferencē (170 dalībnieku) no Siguldas novada 14 izglītības iestādēm; 3) 29.08.2024. Siguldas Valsts ģimnāzijā – dalība ar ziņojumu Siguldas novada vēstures un sociālo zinību; latviešu valodas un literatūras skolotāju metodiskajā sanāksmē; 4) 03.01.2025. Siguldas Valsts ģimnāzijā – dalība ar ziņojumu Siguldas novada vēstures un sociālo zinību skolotāju metodiskajā sanāksmē. Skolotāju aptauja; 5) 05.02.2025. Siguldas pilsētas vidusskolā – dalība žūrijā skolēnu mācību uzņēmumu tirdziņā: publikācija muzeja Feisbuka vietnē: https://www.facebook.com/share/v/16MP1LE5PR/ 6) 19.02.2025. Turaidas muzejrezervātā – tikšanās ar Siguldas novada skolu direktoriem un vietniekiem, Siguldas novada bibliotēkas darbiniekiem. Turaidas muzejrezervāta izdoto grāmatu dāvinājums katrai skolai – kopumā par 736, 35 EUR, publikācija muzeja Feisbuka vietnē: https://www.facebook.com/share/1QrfwcQaia/ 7) 11.03.2025. Turaidas muzejrezervātā Siguldas novada vēstures un sociālo zinību skolotāju metodiskā diena – iepazīšanās ar ekspozīcijām, viedokļu apmaiņa, diskusijas.

		Publikācija muzeja Feisbuka vietnē: https://www.facebook.com/share/16G9wWu8Xe/
11.	2024.gada novembris – 2025. gada marts	Skolēnu vizītes Turaidas muzejrezervātā (dalībnieku reģistrācijas lapas skat. pielikumā): 1) 01.07. – 31.11. 2024. Siguldas novada Mākslas skolu – Mākslu skolas “Baltais flīgelis”, Inčukalna Mūzikas un mākslas skolas, Krimuldas Mūzikas un mākslas skolas, Mālpils Mūzikas un mākslas skolas, Maijas Pīlāgas Lēdurgas mākslas skolas audzēkņu apmeklējumi, īstenojot projektu “Viduslaiku karogi”– 5 pārskata ekskursijas muzeja ekspozīcijās, lekcija “Heraldika” (70 dalībnieki); 2) 22.08.2024. Siguldas Valsts ģimnāzijas 11.D, 12.D klašu apmeklējums – izstāde “Brīvības ceļš” (12 dalībnieku); 3) 01.10.2024. Siguldas Valsts ģimnāzijas 10.D klases apmeklējums – iepazīšanās ar TMR krājumu (22 dalībnieki); 4) 16.11.2024. Siguldas Valsts ģimnāzijas 12.D klase – (8 dalībnieki) – apmācība, scenārijs un video filmēšana; 5) 08.01.2025. Vecumnieku Mūzikas un mākslas skolas audzēkņi, 7. klase (8 dalībnieki) – iepazīšanās ar suvenīriem muzeja krājumā, ekspozīciju apmeklējums: https://www.facebook.com/share/1BfLFt7BoP/ 6) 13.01.2025. Siguldas 1. pamatskolas 7.B klase (21 skolēns) – iepazīšanās ar krājumu un izstādes “Brīvības ceļš” apmeklējums; 7) 13.01.2025. Siguldas 1. pamatskolas 7.C klase (12 skolēns) – iepazīšanās ar krājumu un izstādes “Brīvības ceļš” apmeklējums; 8) 14.01.2025. Siguldas 1. pamatskolas 9.B klase (18 skolēns) – iepazīšanās ar krājumu un izstādes “Brīvības ceļš” apmeklējums; 9) 14.01.2025. Siguldas pilsētas vidusskolas 5.c klase (22 dalībnieki) – iepazīšanās ar pastkaršu kolekciju muzeja krājumā – projekts “Pastkartes”: https://www.facebook.com/share/1AnzSpKozA/ 10) 05.02.2025. Siguldas pilsētas vidusskolas 7.A klase (18 dalībnieku) – Dainu kalnam – 40: https://www.facebook.com/share/1AGA185cH9/ 11) 06.03.2025. Siguldas pilsētas vidusskolas 10.C klase (14 dalībnieki) – metodiskā darba “Ilgtspējīgu modes produktu izgatavošana, virzīšana tirgū, balstoties uz senām tradīcijām” aprobācija

Rezultāti

Attīstīta interese un sabiedrības izpratne par Eiropas Savienības vērtībām, stiprināta piederības sajūta Eiropas kopējai telpai, veicināta ideju praktizēšana pasākumos un virtuālajā vietnē.

Izmantoti muzeja resursi, lai veidotu gan sava novada iedzīvotāju, – sevišķi bērnu un jauniešu vēsturisko apziņu un stiprinātu piederību, gan ietu tālāk, aptverot un iesaistot arī plašākas mērķauditorijas.

Nodrošināta daudzveidīga un mantojumā balstīta izglītības, emocionālā pārdzīvojuma, pārdomu un zināšanu apmaiņas pieredze plašai sabiedrībai, daloties ar laikmetīgu un saturīgu mantojuma interpretāciju, kas uzlabo dzīves kvalitāti, sniedz iedvesmu, rosina interesi un veicina tradīciju iekļaušanu mūsdienu radošumā.

Sabiedrības informētība par to, ka Turaidas muzejrezervāta 57,82 ha lielā teritorija ir piemērota vieta arī izzinošām pastaigām.

1. **Jauna izglītības platforma** www.atklajturaidu.lv – digitāla vietne bērniem un jauniešiem – interaktīvi stāsti par muzeja krājuma priekšmetiem; muzeja darba aizkulišu atspoguļojums, padomi radošam darbam, izglītojošas spēles; skolotājiem – dažādi metodiski materiāli – tajā skaitā darba lapas, uzdevumus, krāsojamās lapas – atbalsta materiāls mācību plānošanas procesā; pastaigu maršrutu apraksti; pasākumu apraksti; video padomi jaunradei u.c.
2. Mērķauditorijas paplašinājums – vecāki, dažādas institūcijas un plašākas sabiedrības iesaiste, iespēja tīkloties un sarunāties.
3. Pozitīva attieksme pret muzeju.
4. Iestrādes projekta II līmenim, iesaistot arī izglītības iestādes no plašāka reģiona – Latvijas; arī ārzemju sadarbības partnerus.

Publicitāte:

Turaidas muzejrezervāta mājaslapa www.turaida-muzejs.lv un Feisbuka vietne, Izglītības iestāžu mājaslapas un Feisbuka vietnes.